Hukuk Bölümü 2009/204 E., 2010/77 K.

"İçtihat Metni"

Davacılar vekili dava dilekçesinde; Hacılar Mahallesi 36.Sokak No:37 Altındağ/Ankara adresinde bulunan ve müvekkillerin murisi, tapuda müteveffa K. A. adına kayıtlı, imarın, 22242 ada, 5 parsel sayılı, 664 m²

² lik arsa üzerinde bulunan tek katlı betonarme yapının, Altındağ Belediyesi tarafından 20.07.2008 tarihinde yıkıldığını ve aynı arsa üzerinde bulunan sekiz adet ağacın kesildiğini; haksız yıkım eyleminin gerçekleştirileceğini öğrenen müvekkillerin, yapı yıkılmadan ve üzerindeki ağaçlar kesilmeden önce, yapının bedelinin tespiti için Ankara 2. Sulh Hukuk Mahkemesinin 2008/543 Değişik İş sayılı dosyası ile delil tespiti davası açtığını, davada bilirkişiler vasıtası ile yapılan tetkikler neticesinde, ilgili arsa üzerindeki ev ve ağaçların kıymetinin toplam 20.737,50 YTL olarak belirlendiğini; bu haksız idari eylem sonrası, müvekkillerinin uğradığı zararın, Altındağ Belediyesi'nden 21.10.2008 tarihli başvurularıyla talep edildiğini, ancak İdarece verilen 05.01.2009 tarihli cevapla, talep ettikleri zarar bedelinin taraflarına ödenmeyeceğinin bildirildiğini; Altındağ Belediyesi tarafından, müvekkillerinin bir muvafakati olmadan veya belediyece usulüne uygun bir kamulaştırma işlemi yapılmadan, müvekkillerine ait evin yıkılması, ağaçların kesilmesinin kabul edilemez bir haksız eylem olduğunu, açıkça hukuka aykırılık teşkil ettiğini ifade ederek, sonuçta; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, Belediyece gerçekleştirilen haksız eylem nedeniyle müvekkillerinin uğradığı 20.737,50 YTL maddi zararın, eylem tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı vekilince, süresinde verilen birinci savunma dilekçesinde, 22.02.2005 tarih ve 120 sayılı Belediye Encümenin kararı ile ilçe sınırları içerisinde imar planları bulunan veya imar planları tamamlanan bölgelerde trafik ışıklarının düzenlenmesi ve bölgenin gelişiminin hızlandırılması için, imar yolu üzerinde kalan yapıların tasfiyesine karar verildiği; bu kapsamda idari bir karar ve işlemden kaynaklanan gecekonduların yıkılması nedeni doğan zararın tazmini talebinin idare mahkemelerinde açılacak tam yargı davası ile talep edilmesinin gerektiği; davacılar tarafından 2981 sayılı Kanunun 7. maddesine göre imar mevzuatına aykırı yapı için belediyelerine müracaatta bulunmuş ve aynı Kanunun 8. maddesinde yer alan evrakların tamamlamış olduğu, fakat Kanunun 9. maddesinin (c) bendinde yer alan" diğer hisse sahiplerinin yapıya muvafakat ettiğine dair belge"nin belediyelerine ibraz edilmediği gibi, bu maddede yer alan harçların da yatırılmadığı, bu nedenle davacıya 2981 sayılı İmar Affı Kanunun 15. maddesi amir hükmü gereği Yapı Kullanma İzni Belgesinin verilmediği, dolayısıyla davacıya ait binanın, imar mevzuatı gereği kaçak ve ruhsatsız hükmünde bulunduğu; bunun yanında 3290-2981-3366 sayılı Yasanının Uygulanmasına dair Yönetmeliğin 19. maddesi f bendinde "Y.Ö.T bürolarca Belediye ve valiliğe intikal eden dosyalar içerisinde hisseli arsa veya arazilerle ilgili olanlar Kanunun 10. maddesinin (b) ve (c) bentlerine göre işleme tabi tutulur." Denildiği, aynı Kanunun 10. maddesinin c bendinde ise Yasadan yararlanamayacak yapıları düzenlediği, söz konusu gecekondunun bu bent uyarınca imar affından yararlanmasının mümkün olmadığı; dava konusu yapı 3459 ada 14 parsel üzerinde yapılmakla birlikte, davacıların bu parsel üzerindeki hissesinin 24043 ada 2 parsele şuyulandırıldığı, dava konusu yapının imar yolu üzerinde kalması nedeniyle tasfiyesinin gerçekleştirildiği davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği ileri sürülerek, görev itirazında bulunulmuştur.

ANKARA 5. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 13.05.2009 gün ve E:2009/79 sayı ile, davalı vekilinin görev itirazının reddine karar vermiştir.

Davalı vekilinin, idari yargı yararına olumlu görev uyuşmazlığı çıkartılması yolundaki süresi içinde verdiği dilekçesi üzerine, dava dosyası Danıştay Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davalarının idari dava türleri arasında sayılmış olduğu; dosyanın incelenmesinden, davacılara ait 22242 ada, 5 sayılı parselde bulunan binanın İmar Planında yolda kalması nedeniyle bu parsel üzerindeki hisselerin 24043 ada, 2 sayılı parsele şuyulandırıldığı, söz konusu parselde bulunan bina için 2981 sayılı Yasa uyarınca ödenmesi gereken harçların yatırılmadığı, diğer hissedarların muvafakatine ilişkin belge sunulmadığı, böylece kaçak yapı niteliği taşıyan binanın, idarece herhangi bir kamulaştırma işlemi yapılmadan imar planı uygulaması ve Belediye Encümenince imar yolu üzerinde kalan yapıların tasfiyesine karar verilmesi nedeniyle yıkıldığı, davacılar tarafından Hacılar Mahallesi 36. Sokak, No:37 adresindeki bina ile ilgili olarak fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 20.737.50 Yeni Türk Liranın faiziyle birlikte tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığının anlaşıldığı; davalı idarenin, binanın imar planında imar yolu üzerinde kalması ve kaçak yapı olması ve imar yolu üzerindeki yapıların tasfiyesinin gerekmesi nedeniyle yıkıldığını, davacıların hisselerine karşılık 24043 ada 2 parselde yer verildiğini ve bu nedenle herhangi bir bedel ödenmesinin mümkün bulunmadığını iddia ettiği; bu durumda, davacılara ait kaçak yapının, İmar Planında imar yolu üzerinde kalması ve imar uygulamasına başlanılması nedeniyle yıktırılmasından dolayı bir bedel ödenip ödenmeyeceği noktasından kaynaklanan ve sonuçta bir idari işlem olan imar planı ile belediye encümeni kararına dayanılarak sözü edilen yapının yıktırılmasından doğan zararın tazminine ilişkin bulunan davanın, kamu mevzuatı hükümleri çerçevesinde ve kamu gücü kullanılarak tesis edilmiş idari işlem ve eylemlerden kaynaklanan bir uyuşmazlığa ilişkin olduğu açık bulunduğundan, bu davanın görüm ve çözümünün idari yargı yerlerine ait olduğu ve Ankara 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin görev itirazının reddine ilişkin kararının kaldırılmasının gerektiği nedenleriyle; 2247 Sayılı Yasanın 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına ve dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI : Anayasa'nın 125/son madde ve fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü bulunduğunun kurala bağlandığı; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesi gereğince idari eylem ve işlemlerden dolayı zarara uğrayanlar tarafından açılan tam yargı davalarının, idari dava türleri arasında sayıldığı; davanın, davacıların murisine ait binanın imar planında yolda kalması nedeniyle davalı idarece yıktırılmasından dolayı uğranılan zararın yasal faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle açılmış olduğu; davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığının, dava konusu binanın imar planında imar yolu üzerinde kalması nedeniyle yıkıldığını ve davacıların söz konusu hisselerine karşılık 24043 ada 2 nolu parselde yer verildiğini belirterek, davacılara herhangi bir bedel ödenmesinin söz konusu olamayacağını ileri sürmüş bulunduğu; davacı H. A. tarafından Ankara 2. Sulh Hukuk Mahkemesinde açılan tespit davasında, arsa üzerindeki bina ve ağaçlar için bedel tespiti yaptırılmış ve bu bedel dava konusu edilmiş ise de; dava konusu uyuşmazlıkta, idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmaması karşısında davanın anılan Kanun'un 14. Maddesinde işaret edilen bedel artırma davası niteliğinde olduğunun kabulüne olanak bulunmadığı; dava dilekçesi incelendiğinde de, davacıların davayı idarenin uygulamasından doğan zararlarının giderilmesi istemiyle açtıklarının görüldüğü; açıklanan nedenlerle; imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinin düşünüldüğü, bu nedenle; Danıştay Başsavcılığı'nın 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesi gereğince yapmış olduğu başvurunun kabulü ile Ankara 5. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2009/79 esas sayılı görevlilik kararının kaldırılmasına karar verilmesinin gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Muhittin KARATOPRAK ve Gürbüz GÜMÜŞAY'ın katılımlarıyla yapılan 05.04.2010 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Başvuru yazısı ve dava dosyası örneği üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı idarenin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısı'nca, 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, tapuda davacıların murisi adına kayıtlı olan 22242 ada, 5 sayılı parselde bulunan binanın imar planında imar yolu üzerinde kalması nedeniyle, davalı idarece tapulu hissesine karşılık başka bir imar parselinden karşılanmak üzere yer verilmekle birlikte, herhangi bir bedel ödenmeksizin yıktırıldığından ve ağaçların kesildiğinden bahisle, uğranılan zararın faiziyle birlikte davalı idareden tahsiline karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacıların hissedarı olduğu tapulu arsa üzerinde izinsiz yapılan binanın, imar planına göre yolda kaldığı ve bina ile ilgili olarak, 2981 sayılı Yasaya göre İmar Affı müracaatının yapıldığı, anılan Yasanın 8. maddesine göre evrakın tamamlandığı, ancak aynı Yasanın 9. maddesinin (c) bendine göre, diğer hisse sahiplerinden yapıya muvafakat edildiğine dair belge getirilmediği, gerekli harçların yatırılmadığı ve 15. maddeye göre de Yapı Kullanma İzin Belgesinin alınmadığı, Yasaya göre, bina ile ilgili işlemlerin tamamlanmadığı ve binanın ruhsata bağlanmadığının idarece saptandığı; kaçak yapı niteliği taşıyan bina hakkında idarece herhangi bir kamulaştırma işlemi ve bu kapsamda bir bedel takdiri yapılmayarak, yıkılmak suretiyle kaldırılmalarına karar verildiği, davacılar vekili tarafından; müvekkillerinin onayı olmadan ve kamulaştırma yapılmadan yıkılan ev ve kesilen ağaçlar ile ilgili olarak fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla 20.737,50 YTL maddi zararın, eylem tarihinden itibaren işleyecek faiziyle tazmin edilmesi istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Davalı idare, binanın imar planı uygulaması nedeniyle ve kaçak yapı olması nedeniyle yıktırıldığını, davacıların bu parsel üzerindeki hissesinin 24043 ada 2 parsele şuyulandırıldığını, herhangi bir bedel ödenmesinin mümkün bulunmadığını iddia etmiştir.

Bu durumda, her ne kadar davacı tarafından Ankara 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde açılan tespit dosyasında yapı için bedel tespiti yaptırılmış ve bu bedel dava konusu edilmiş ise de, ortada idarenin 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu kapsamında bir işleminin bulunmadığı, davanın anılan Yasa'nın 14. maddesinde işaret edilen bedel arttırma davası niteliğinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

Nitekim dava dilekçesi incelendiğinde, davacının davasını idarenin uygulamasından doğan zararın giderilmesi istemiyle açtığı açıkça görülmektedir.

Belirtilen duruma göre, imar planı ve buna dayalı imar uygulaması sonucunda uğranılan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b. maddesinde yer alan " İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenle, Danıştay Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile Altındağ Belediye Başkanlığı vekilinin görev itirazının, Asliye Hukuk Mahkemesince reddine ilişkin kararın kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ:Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Danıştay Başsavcılığınca yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, davalı Belediye vekilinin GÖREV İTİRAZININ REDDİNE İLİŞKİN Ankara 5. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 13.05.2009 gün ve E:2009/79 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA, 05.04.2010 gününde Üyeler Mustafa KICALIOĞLU ile Mahmut BİLGEN'in KARŞI OYLARI ve OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

KARŞI OY

2981 sayılı İmar Kanunun 18/10. maddesi uyarınca "Bu maddede belirtilen kamu hizmetlerine ayrılan yerlere rastlayan yapılar, belediye veya valilikçe kamulaştırılmadıkça yıktırılamaz."

16.5.1956 gün ve 1956/1-6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararı uyarınca istimlak işlemlerine girişilmeksizin idare tarafından taşınmazına el atılan kişinin ilgili kamu tüzel kişiliği aleyhine el atmanın önlenmesi veya el atılan taşınmazın mülkiyetinin kamu tüzel kişiliğine devri karşılığında tazminat davası açabilir. Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin istikrarlı kararlarında da, bu tür davaların kamulaştırmasız el atma davası olarak adli yargı yerinde görülmesi gerektiği kabul edilmiştir(Y5HD. 1.5.2006, E.2006/2677,K.2006/5324) Bu bakımdan; uyuşmalığın adli yargı yerinde çözülmesi gerektiği, Danıştay Başsavcılığının 2247 sayılı Yasanın 10. maddesi uyarınca yaptığı başvurunun reddine karar verilmesi düşüncesinde olduğumuzdan değerli çoğunluğun aksi yönde oluşan görüşüne katılamıyoruz. 05.04.2010